

LIFE IS DEDICATED TO SCIENCE

(to the 85th anniversary of the birthday of Professor Yuriy Petrovych Kostylenko)

Poltava State Medical University (Poltava, Ukraine)

vogrin034@gmail.com

Intelligent, creative, talented, responsible, organized, goal-oriented... Official titles and positions do not always characterize a person as a whole. Teacher, comrade, mentor, educator, leader and many other epithets can be chosen, and this is far from the entire list of qualities of Doctor of Medical Sciences, Professor of the Department of Human Anatomy of the Poltava State Medical University Yuri Petrovych Kostylenko.

Yuriy Petrovych was born on October 4, 1938, in Romny, Sumy region. Since 1961, a student of the Kharkiv State Medical Dental Institute. Difficult post-war student life, domestic troubles, and daily moves to departments scattered throughout the city did not break the young man's desire for science. After graduating from the institute, he remained in scientific and pedagogical work. Since 1966, he has been working as an assistant at the Department of Anatomy of KhSMDI and since 1967 - at PSMDI.

The goal of Yuriy Petrovich's scientific interests since 1967 is to obtain new knowledge in various areas of functional morphology, the problem of which is to study the principles of the constructive embodiment of the specifics of the functional activity of a particular organ at the microscopic level of its organization, which requires the clarification of three-dimensional characteristics of the location in a limited volume of interacting effector cells and supplying them with blood and lymphatic microvessels through the interstitial space.

In 1972, at the Kharkiv State Medical Dental Institute, he defended his candidate's thesis, "Morphology of the mucous membranes of the hard palate in the age aspect", under the supervision of Professor I. I. Kositsyn. After 12 years of scientific research, in 1984, he successfully defended his dissertation for the degree of Doctor of Medical Sciences, "Structural support of the secretory process of palatal salivary glands of rats", in which he conducted a systematic study of the spatiotemporal organization of exocrine glands. It allowed him to describe in detail the three-dimensional structure of the epithelial components of the glands to determine the patterns of their spatial arrangement and hierarchy. Yuriy Petrovych has priority in describing intracellular openings in the walls of the excretory ducts of the palatine glands. The wide application of multilayer two-dimensional and three-dimensional reconstruction methods made it possible to decipher the structure of the microcirculatory channel of the salivary glands, to establish topological relationships between the

resistive, exchange and capacitive links of the microcirculatory channel in the structural and functional units of the exocrine glands.

In 1974, he was elected to associate professor position, and in 1985 - to the position of professor of the Department of Human Anatomy of the PSMDI. From 1986 to 1994, he headed the Department of Histology, Cytology, and Embryology, and from 1994 to 2006, he was the head of the Department of Human Anatomy of UMSA, now a professor of the Department of Human Anatomy of PSMU.

From 1985 to 1991, Yuriy Petrovych Kostylenko was the dean of the Faculty of Medicine. He was chairman of the Poltava

regional branch of the Scientific Society of Anatomists, Histologists, Embryologists and Topographic Anatomists of Ukraine and a member of the specialized council on morphology at the Kharkiv State Medical University.

Yuriy Petrovich Kostylenko is active, life-loving, hard-working, and full of scientific ideas. One of the main scientific interests has become the problem of the causes and pathogenesis of caries. His efforts were crowned with the success of students who defended their PhD theses on this topic. Currently, he is the head of the scientific laboratory for studying the aetiology and pathogenesis of caries. He participated in the founding of the electron microscopy laboratory at the university. Professor Yu.P. Kostylenko is an experienced specialist in electron microscopy. Under his leadership, the department worked on the issues of studying the structural bases of the functioning of the salivary glands, problems of microcirculation, and structural and functional units of the glands of the oral cavity and the digestive canal.

He is an author of more than 350 scientific works, has dozens of patents for useful models and inventions and innovative proposals, innovations, information letters, technologies, author's certificates, textbooks, and numerous educational and teaching-methodical aids.

Over the years, knowledge accumulated, and new interests appeared. Attention to some anatomical facts attracted Y.P. Kostylenko, the interpretation of which in the literature was highly unconvincing. It referred to the connection of the collecting lymphatic ducts with the veins located above the level of the heart. In this case, it was about the right lymphatic and thoracic duct, which flow into the corresponding venous corners. He, based on the application of the relevant laws of

hydrodynamics, formulated the position according to which the main driving force of the cardio-directed movement of lymph is the ejector effect, which originates at the confluence of lymphatic ducts into veins when blood pressure decreases, and its current accelerates during atrial diastole. Another example of Yuri Petrovych's multifaceted interests is the study of the structure of the human heart, in particular, the auricular appendages of its atria. The presence of a turbulent mode of arterial blood movement forced the researcher to seek an answer to its feasibility for hemodynamic processes and possible pathologies.

The scientific ideas of Yu.P. Kostylenka served as the basis for the execution of 23 candidate's and 8 doctoral theses, not counting his advisory work during the execution of theses by employees of other departments.

Under the leadership of Professor Yu.P. Kostylenka, since 1993, successfully defended doctoral theses of 8 scientists: Kolbasin P.M. (1993), Mitchenok V.I. (1996), Sherstyuk O.O. (2002), Yeroshenko G.A. (2010), Starchenko I.I. (2010), Stepanchuk A.P. (2013), Boyagina O.D. (2018), Hryn V.G. (2021).

Since 1980, under his leadership, 23 theses were successfully defended for obtaining the scientific degree of Candidate of Medical Sciences: Ustyanskyi O.O. (1980), Devyatkin E.O. (1981), Myslyuk I.V. (1987), Kachalka O.V. (1988), Kryvega L.H. (1988), Sherstyuk O.O. (1990), Yeroshenko G.A. (1993), Pelypenko L.B. (1998), Stepanchuk A.P. (1998), Deinega T.F. (1998), Tumakova O.B. (1998), Starchenko I.I. (2000), Prylutsky O.K. (2004), Boyko I.V. (2004), Vlasova O.V. (2004), Azmi Mahmud Ali Hussein (2009), Tykhonova O.O. (2009), Udaltsova H.O. (2010), Petrenko A.I. (2011), Anoprieva N.M. (2013), Hryn V.G. (2013), Sarkisian E.G. (2016), Talash R.V. (2021).

Yuriy Petrovych's students have achieved a high scientific level both within the Poltava State Medical University walls and in other higher educational

institutions of Ukraine. They are heads of departments, professors, and associate professors. Yuriy Petrovych still does not stop scientific research. He is a model of a morphological school for young scientists.

Yuriy Petrovych contributed significantly to the creation of the Department of Human Anatomy anatomical museum. A large number of injection-corrosive preparations and three-dimensional models of organs were prepared by him and provided for mastering the depths of anatomy by medical students.

Nature and God did not bypass Yuriy Petrovych with another talent. He is a poet. He has printed collections of poems, which we are happy to listen to when given the opportunity by the author.

The teams of the departments of Human Anatomy, Anatomy with Clinical Anatomy and Operative Surgery, Histology, Cytology and Embryology, Biology of the Poltava State Medical University, the Scientific Society of Anatomists, Histologists, Embryologists and Topographic Anatomists of the Poltava branch, students, friends express great respect and thank Yuriy Petrovych for the knowledge, wish good health, happiness, well-being, optimism, inexhaustible energy and new creative successes. They wish for unceasing forward movement, may it be in all undertakings, accompanied by understanding and support from colleagues and like-minded people, and professional activity will be full of satisfaction and creative victories.

***The editors of the journal
"Bulletin of Problems in Biology and Medicine"
express their congratulations.
We wish you inexhaustible energy,
creative potential, good health,
and the fulfillment of all hopes and plans!***

ЖИТТЯ ПРИСВЯЧЕНЕ НАУЦІ

(до 85-річчя з дня народження професора Костиленка Юрія Петровича)

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава, Україна)

vogrin034@gmail.com

Розумний, креативний, творчий, талановитий, відповідальний, організований, цілеспрямований... Офіційне звання та посади не завжди характеризують людину в повному обсязі. Вчитель, товариш, наставник, вихователь, керівник та ще безліч епітетів можна підібрати, і це далеко не весь перелік якостей доктора медичних наук, професора кафедри анатомії людини Полтавського державного медичного університету Костиленка Юрія Петровича.

Народився Юрій Петрович 4 жовтня 1938 року у м. Ромни Сумської області. З 1961 року студент Харківського державного медичного стоматологічного інституту. Нелегке повоєнне студентське життя, побутові негаразди, щоденні переїзди на кафедри, які були розкидані по всьому місту, не зламали тягу юнака до науки. Після закінчення інституту він залишився на науковій та педагогічній роботі. З 1966 року працює асистентом кафедри анатомії ХДМСІ, а з 1967 року – ПДМСІ.

Метою наукових інтересів Юрія Петровича, починаючи з 1967 року, є отримання нових знань у різних сферах функціональної морфології, проблематика якої полягає у вивченні принципів конструктивного втілення специфіки функціональної діяльності певного органу на мікроскопічному рівні його організації, що вимагає з'ясування тривимірних характеристик розташування в обмеженому обсязі взаємодіючих між собою ефektorних клітин та забезпечуючих їх кровоносних та лімфатичних мікросудин через інтерстиціальний простір.

В 1972 році при Харківському державному медичному стоматологічному інституті захистив кандидатську дисертацію «Морфологія залоз слизової оболонки твердого піднебіння у віковому аспекті» під керівництвом професора І. І. Косіцина. Через 12 років наукового пошуку у 1984 році успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук «Структурне забезпечення секреторного процесу піднебінних слинних залоз щурів», в якій провів системне вивчення просторово-часової організації екзокринних залоз. Це дозволило йому докладно описати тривимірну структуру епітеліальних компонентів залоз, визначити закономірності їхньої просторової упорядкованості та ієрархії. Юрію Петровичу належить пріоритет в описанні наскрізних внутрішньоклітинних отворів в стінках вивідних протоків піднебінних залоз. Широке застосування

методів багат шарової двовимірної та тривимірної реконструкції дозволило здійснити розшифровку конструкції мікроциркуляторного русла слинних залоз, встановити топологічні відносини між резистивними, обмінними та ємкісними ланками мікроциркуляторного русла в структурно-функціональних одиницях екзокринних залоз.

В 1974 році обраний на посаду доцента, а в 1985 році – на посаду професора кафедри анатомії людини ПДМСІ. З 1986 по 1994 роки завідував кафедрою гістології, цитології і ембріології; а з 1994 по 2006 рр. – завідувач кафедри анатомії людини УМСА, нині професор кафедри анатомії людини ПДМУ.

Костиленко Юрій Петрович з 1985 по 1991 рр. був деканом медичного факультету. Займав посаду голови Полтавського обласного відділення Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України, член спеціалізованої ради з морфології при Харківському державному медичному університеті.

Юрій Петрович Костиленко активний, життєлюбний, працездатний, сповнений наукових ідей. Одним із головних наукових інтересів стала проблема причин виникнення та патогенезу карієсу. Його зусилля увінчалися успіхом учнів, котрі захистили з цієї тематики кандидатські дисертації. Нині він завідувач наукової лабораторії по вивченню проблем етіології та патогенезу карієсу. Брав участь у заснуванні в університеті лабораторії електронної мікроскопії. Професор Ю.П. Костиленко є досвідченим спеціалістом з електронної мікроскопії, під його керівництвом кафедра працювала над питаннями вивчення структурних основ функціонування слинних залоз, проблемами мікроциркуляції, структурно-функціональних одиниць залоз порожнини рота і травного каналу.

Автор понад 350 наукових праць, має десятки патентів на корисні моделі та винаходи і раціоналізаторські пропозиції, нововведення, інформаційні листи, технології, авторські свідоцтва, підручники, численні навчальні та навчально-методичні посібники.

З роками нагромаджувалися знання, з'явилися нові інтереси. Увагу Ю.П. Костиленка привертають деякі анатомічні факти, інтерпретація яких у літературі була вкрай непереконливою. Це стосувалося зв'язку колекторних лімфатичних проток з венами, розташованими вище за рівень серця. У цьому випадку йшлося про праву лімфатичну і грудну прото-

ку, які впадають у відповідні венозні кути. Вченим, на основі застосування відповідних законів гідродинаміки, було сформульовано положення, згідно з яким головною рушійною силою кардіонаправленого руху лімфи є ежекторний ефект, що зароджується в місцях впадання лімфатичних проток у вени, коли знижується тиск крові і відбувається прискорення її струму при діастолі передсердь. Ще одним прикладом багатогранності інтересів Юрія Петровича є дослідження структури серця людини, зокрема аурикулярних придатків його передсердь. Наявність турбулентного режиму руху артеріальної крові змусило дослідника шукати відповідь на питання про його доцільність для процесів гемодинаміки та можливих патологій.

Наукові ідеї Ю.П. Костиленка слугували основою для виконання 23 кандидатських та 8 докторських дисертацій, не рахуючи його консультативної роботи при виконанні дисертацій співробітниками інших кафедр.

Під керівництвом професора Ю.П. Костиленка, починаючи з 1993 року, успішно захистили докторські дисертації 8 науковців: Колбасін П.М. (1993), Мітченко В.І. (1996), Шерстюк О.О. (2002), Єрошенко Г.А. (2010), Старченко І.І. (2010), Степанчук А.П. (2013), Боягіна О.Д. (2018), Гринь В.Г. (2021).

З 1980 року під його керівництвом було успішно захищено 23 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук: Устянський О.О. (1980), Девяткін Є.О. (1981), Мислюк І.В. (1987), Качалка О.В. (1988), Кривега Л.Г. (1988), Шерстюк О.О. (1990), Єрошенко Г.А. (1993), Пелипенко Л.Б. (1998), Степанчук А.П. (1998), Дейнега Т.Ф. (1998), Тумакова О.Б. (1998), Старченко І.І. (2000), Прилуцький О.К. (2004), Бойко І.В. (2004), Власова О.В. (2004), Азмі Махмуд Алі Хусейн (2009), Тихонова О.О. (2009), Удальцова Х.О. (2010), Петренко А.І. (2011), Анопрієва Н.М. (2013),

Гринь В.Г. (2013), Саркісян Е.Г. (2016), Талаш Р.В. (2021).

Учні Юрія Петровича досягли високого наукового рівня як в стінах Полтавського державного медичного університету, так і в інших вищих навчальних закладах України, є завідувачами кафедр, професорами, доцентами. Юрій Петрович до цих пір не зупиняється у науковому пошуку. Він є взірцем морфологічної школи для молодих науковців.

Вагомий внесок зробив Юрій Петрович у створенні анатомічного музею кафедри анатомії людини. Велика кількість ін'єкційно-корозійних препаратів та тривимірних моделей органів підготовлена ним та надана для опанування студентами-медиками глин анатомії.

Природа та Бог не обійшли Юрія Петровича ще одним талантом. Він – поет, має друковані збірки віршів, які ми із задоволенням слухаємо при нагоді у виконанні автора.

Колективи кафедр анатомії людини, анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією, гістології, цитології і ембріології, біології ПДМУ, наукове товариство анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів Полтавського осередку, учні, друзі висловлюють велику повагу та дякують за отримані знання шановному Юрію Петровичу, бажають йому міцного здоров'я, щастя, благополуччя, оптимізму, невичерпної енергії та нових творчих успіхів. Зичать невпинного руху вперед, нехай у всіх починаннях, супроводжують розуміння і підтримка з боку колег та однодумців, а професійна діяльність буде сповнена задоволення і творчих перемог.

Свої вітання висловлює редакція журналу «Вісник проблем біології і медицини». Зичимо невичерпної енергії, творчого потенціалу, міцного здоров'я, а також здійснення всіх надій і планів!